

Éric Vuillard

La guerra dels pobres

Traducció de Jordi Martín Lloret



edicions

62

ÉRIC VUILLARD

La guerra dels pobres

Traducció de Jordi Martín Lloret

Edicions 62

Barcelona

Títol original: *La guerre des pauvres*
© Actes Sud, 2019

El paper utilitzat per a la impressió d'aquest llibre té la qualificació de paper ecològic i procedeix de boscos gestionats de manera sostenible.

Qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra requereix l'autorització escrita de l'editor; la llei preveu sancions per als infractors.

Si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment de l'obra, podeu sol·licitar permís al Centro Español de Derechos Reprográficos, a través del portal www.conlicencia.com

o bé trucant als telèfons 91 702 19 70 / 93 272 04 47.
Tots els drets reservats.

Primera edició: setembre del 2020

© de la traducció: Jordi Martín Lloret, 2020

© d'aquesta edició: Edicions 62, s. a.
Diagonal, 662-664. 08034 Barcelona
info@grup62.com
www.edicions62.cat

Fotocomposició: Realització Planeta

DIPÒSIT LEGAL: B. 7.509-2020
ISBN: 978-84-297-7885-4

ÍNDIX

Història de Thomas Müntzer	9
Zwickau.	15
Déu i el poble parlen la mateixa llengua	21
A Bohèmia	35
El món sencer.	41
La paraula	45
Sermó als prínceps de Saxònia	49
L'estiu ens truca a la porta	55
L'alçament de l'home ordinari	61
Últimes cartes.	71
Els mots	77
La batalla de Frankenhausen	83
Müntzer decapitat.	89

HISTÒRIA DE THOMAS MÜNTZER

El seu pare havia mort penjat. Havia caigut al buit com un sac de gra. L'havien hagut de portar de nit carregat a l'esquena, i es va quedar en silenci, amb la boca plena de terra. Llavors tot s'havia incendiat. Els roures, els prats, els rius, les espunyidelles dels talussos, la terra pobra, l'església, tot. Ell tenia onze anys.

A quinze anys havia fundat una lliga secreta contra l'arquebisbe de Magdeburg i l'Església de Roma. Llegia les *Epístoles* de Climent, el *Martiri de Policarp* i els *Fragments* de Pàpies. Amb uns quants camarades, cantava les meravelles de Déu, travessava el Jordà en bata i, després de traçar a terra amb guix la roda còsmica, símbol d'aplec, s'hi estiraven a dintre per torns i es posaven amb els braços en creu per fer baixar el Cel a la terra. I llavors ell recordava el cadàver del seu pare, la

seva llengua enorme com una paraula única que s'hagués assecat. «Jo estava content, però a Déu només ens hi unim amb dolors terribles i amb la desesperació». És el que ell creia.

Diuen que a Stolberg, un tal Barthol Munzer hauria estat vinyataire; encara es parla d'un Monzer Berld i d'un Monzers Merth, però no se'n sap res. I també hi ha Thomas Miinzer, mort en una batussa de timba. No se sap si va rebre una galtada o un cop de tronc als morros, i tampoc no se sap si va ser parent o no de l'altre Thomas Müntzer, aquell el pare del qual, cap al 1500 i per motius desconeguts, va ser executat per ordre del comte de Stolberg; penjat, diuen alguns, cremat segons uns altres.

*

Cinquanta anys abans, una pasta ardent havia regalat, des de Magúncia per tota la resta d'Europa; havia regalat entre els turons de cada ciutat, entre les lletres de cada nom, a les canals, pels meandres de cada pensament; i cada lletra, cada bocí d'idea, cada signe de puntuació havia quedat atrapat en un tros de metall. Els havien distribuït a dins d'un calaix de fusta. Les mans n'havien triat un, i un altre, i hi havien compost paraules, línies, pàgines. Les havien

xopat amb tinta i una força prodigiosa havia pressionat lentament les lletres sobre el paper. Havia repetit això desenes i desenes de vegades, abans de doblegar els fulls en quatre, en vuit, en setze. Havien posat els plecs els uns a continuació dels altres i els havien encolat, cosit i recobert amb cuir. N'havia sortit un llibre. La Bíblia.

Així, en tres anys se'n van fer cent vuitanta, mentre que un sol monjo només n'hauria pogut copiar un. I els llibres s'havien multiplicat, com els cucs a dins del cos.

El petit Thomas Müntzer llegia la Bíblia, va créixer amb Ezequiel, Osees i Daniel, però eren l'Ezequiel de Gutenberg, l'Osees de Gutenberg i el seu Daniel; i després d'haver travessat la porta fluixa de fusta podrida que no tancava bé i rascava el terra, es quedava estones llargues a baix, en aquella cuina vella, fregant-se els ulls. No sabia el que veia ni el que havia de veure. Estava sol com un lladre, i era innocent.

Va passar el temps; va viure amb la seva mare, segurament ballant-la magra. Patia del cor. Sota els roures i els avets, damunt la terra pobra del Harz, mentre encalçava porcs amb altres nens, s'havia d'aturar a plorar tot sol, de sobte estúpid. Sí, me l'imagino a la vora d'un riu de petits còdols negres, el Wipper o el Krebsbach, tant és, o bé a les falde

dels petits cims tristos de caos rocallós, turons erosionats, torberes miserables, a la vall del Bode o de l'Oker, ofegant-se en una barreja d'amargor i amor.

Finalment va estudiar, a Leipzig, en acabat es va ordenar capellanot a Halberstadt, a Brunsvic, fou rector ací i allà i, després de força tribulacions entre la plebs dels partidaris de Luter, va sortir del seu cul de món, l'any 1520, quan fou nomenat predicador a Zwickau.

ZWICKAU

Fora de les fronteres de Saxònia no es coneix gaire Zwickau. No és res més que un poblet com qualsevol altre. *Zwicker* vol dir pinçanàs, *Zwickel*, entre-cuix, *Zwiebel*, ceba, i *zwiebeln*, turmentar, assetjar. Però Zwickau no vol dir res, o si vol dir res són peles, caps, bons negocis, sí, això és el que vol dir Zwickau: caps i bons negocis. Perquè a Zwickau es teixeix, es teixeix moltíssim, es teixeix per a tothom, per a la gent de Frankfurt i de Dresden; fins i tot a París, diuen que en aquella època alguns dormien amb llençols de Zwickau. I en acabat s'excava la terra, s'exploten mines. Així, just després dels Welser i els Fugger venen els burgesos de Zwickau.

Els burgesos van sentir predicar Müntzer, a l'església de Santa Maria; però quan va tornar Egranus, a qui havia substituït, el van nomenar a l'església de Santa Caterina, parròquia dels teixidors i dels

miners. Allà es va haver de fer amb el grup dels profetes de Zwickau: Storch, Stübner i Drechsel. Aquestes tres ombres s'agitaven amb totes les seves forces, immerses en l'èxtasi, les visions i els somnis, sotjant els moments en què el Senyor els parlava *directament*. La gran controvèrsia era preconitzar un baptisme voluntari i conscient. Oh!, sembla una mica antiquat, aquest racionalisme de fanàtics, aquesta *Aufklärung* dels pebrots. Però és una reacció a la corrupció de l'Església, a la irracionalitat de la doctrina i dels sacraments. Perquè els fanàtics de Zwickau llegeixen alguna cosa més que Agustí i Tomàs d'Aquino; ells llegeixen Erasme i Nicolau de Cusa, llegeixen Ramon Llull i Jan Hus; ells polemitzen, argumenten, busquen la veritat nua.

Així, doncs, el poble es divideix en dos. D'una banda, els nobles, a Santa Maria; de l'altra, a Santa Caterina, la plebs. La raó i la puresa seran per als pobres; és davant d'ells que Müntzer comença a agitar-se, és llavors que se li aviva la ferida. Parla. L'escolten. Cita els Evangelis: «No podeu servir alhora Déu i el diner». Creu que es poden llegir els textos senzillament, al peu de la lletra; creu en una cristiandat autèntica i pura. Creu que tot està escrit ben clar en sant Pau, que tot el que cal es pot trobar en els Evangelis. Això és el que ell creu.

I això és el que predicarà als pobres teixidors, als

miners, a les seves dones, a tots els miserables de Zwickau. Cita l'Evangelí i hi posa un signe d'admiració al darrere. I se l'escolten. I les passions es remouen, perquè presenten, els teixidors, que si s'estira el fil s'acaba desfent tota la tapisseria, i perquè presenten, els miners, que si s'excava prou fondo s'acaba esfondrant tota la galeria. I llavors comencen a pensar que els han mentit. Des de feia temps ja tenien una sensació inquietant, molesta, hi havia un munt de coses que no entenien. Els costava entendre per què Déu, el déu dels captaires, crucificat entre dos lladres, necessitava tant d'esclat, per què els seus ministres necessitaven tant de luxe, a vegades sentien vergonya. Per què el déu dels pobres estava tan estranyament al costat dels rics, amb els rics, incessantment? Per què parlava de renunciar a tot des de la boca d'aquells qui ho havien pres tot?